

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ประเทศไทย มีผู้ป่วย ที่ป่วยเป็นโรค ที่เกิดจากความผิดปกติทางเม็ดเลือด รวมไปถึงโรคทางพันธุกรรมและโรคมะเร็ง เช่น มะเร็งในเม็ดเลือดหรือมะเร็งต่อมน้ำเหลือง เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโรคธาลัสซีเมีย ซึ่งเป็นโรคเลือดจางเรื้อรังทางกรรมพันธุ์ ที่พบได้บ่อยในประเทศไทย ผู้ป่วยที่เป็นโรคจะมีความรุนแรงแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดของยีนที่ผิดปกติ ในประเทศไทย มีผู้ป่วยเป็นโรคนี้ประมาณกว่า 600,000 คน ส่วนที่ไม่เป็นโรคหรือเรียกอีกอย่างว่า พาหะธาลัสซีเมีย ซึ่งจะไม่มีอาการเลือดจางและจะมีสุขภาพแข็งแรงเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป ในประเทศไทย มีผู้ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมียมากกว่า 20 ล้านคน (ศุภเสกข์ ศรจิตติ, 2550)

โรคธาลัสซีเมีย (Thalassemia) เป็นโรคทางพันธุกรรม ที่เกิดจากความผิดปกติของเซลล์เม็ดเลือดแดง เป็นผลมาจากการสร้างฮีโมโกลบินได้น้อยกว่าปกติ เซลล์เม็ดเลือดแดงจึงถูกทำลายได้ง่าย ทำให้ผู้ป่วยเกิดภาวะโลหิตจาง สำหรับอาการของโรคคือ ทำให้ตัวซีด อ่อนเพลีย ท้องป่อง ตาเหลือง ผิดคล้ำเพราะ มีธาตุเหล็กในร่างกายมากกว่าปกติ ม้ามและตับโต ซึ่งโรคนี้สามารถถ่ายทอด ไปสู่รุ่นลูกหลานได้ การรักษาโรคธาลัสซีเมีย ที่ใช้กันมาเป็นเวลานาน จะเป็นการถ่ายเลือดให้กับผู้ป่วยเป็นประจำ รวมทั้งรักษาตามอาการที่ปรากฏ แต่การรักษาในลักษณะนี้ ไม่ทำให้ผู้ป่วยหายเป็นปกติ ต้องให้การรักษาดตลอดชีวิต วิธีการรักษาที่ใช้ในปัจจุบันคือ 1. การให้ยาเพิ่มเม็ดเลือด 2. การใช้เลือดจากสายสะดือ ซึ่งเป็นการนำเลือดจากสายสะดือ ของทารกแรกเกิดที่ปกติให้กับผู้ป่วย 3. การเปลี่ยนยีน โดยการนำยีนผิดปกติออกไป แล้วย้ายยีนปกติเข้าไปแทนที่ ผู้ป่วยก็จะหายจากการเป็นโรค 4. การเปลี่ยนถ่ายไขกระดูก (การเปลี่ยนถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต) 5. สเต็มเซลล์ ในปัจจุบันมีเทคนิคใหม่ๆ เพื่อใช้รักษาผู้ป่วยให้หายเป็นปกติได้แก่ การรักษาโรคธาลัสซีเมีย โดยวิธีการเปลี่ยนถ่ายไขกระดูก (การเปลี่ยนถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต) ซึ่งเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด สามารถทำให้ผู้ป่วยหายขาด ไม่กลับมาเป็นซ้ำอีกและไม่ต้องรับประทานยาตลอดชีวิต จะต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษาประมาณ 700,000-1,000,000 บาทต่อราย การเปลี่ยนถ่ายไขกระดูกนี้ โอกาสสำเร็จในประมาณ 70%-80% ซึ่งเปลี่ยนถ่ายเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ในปัจจุบันนี้การรักษาโรคธาลัสซีเมียได้มีทางเลือกใหม่และเป็นที่ยอมรับในระดับสากลคือวิธีสเต็มเซลล์จึงเป็นอีก

ทางเลือกหนึ่ง ของผู้ป่วยในการตัดสินใจหาวิธีการรักษาโรคที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่กำลังมีการศึกษาและได้รับการพัฒนา ถือได้ว่าเป็นการรักษาโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ โดยใช้เซลล์ ฉีดเข้าไปในร่างกาย สามารถทำให้ผู้ป่วยหายจากโรคได้ ซึ่งมีค่าใช้จ่าย ที่ใช้ในการรักษาประมาณ 800,000-1,200,000 บาท (วารุณี สิทธิรังสรรค์, 2550)

ในประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมียเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายรวมโดยประมาณถึง 12,500,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายจำนวนมาก สำหรับประเทศไทย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการศึกษาคำวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการรักษาโรคธาลัสซีเมีย โดยเปรียบเทียบ สองวิธีคือ การปลูกถ่ายไขกระดูก และ สเต็มเซลล์ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า วิธีการรักษาโรคธาลัสซีเมียโดยวิธีใด เป็นวิธีที่ให้ความคุ้มค่าที่จะทำการรักษา และทำการศึกษาหาแนวทางการเงิน ที่เหมาะสมสำหรับการรักษาโรคธาลัสซีเมียต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการรักษาโรคธาลัสซีเมียโดยวิธีเปลี่ยนถ่ายไขกระดูก และวิธีสเต็มเซลล์พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรค

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทน ในการรักษาโรคธาลัสซีเมีย โดยวิธีปลูกถ่ายไขกระดูกและวิธีสเต็มเซลล์ เพื่อนเป็นแนวทางในการตัดสินใจของผู้ป่วยในการรักษาโรค
2. ทำให้ทราบถึงผลการรักษาโรคธาลัสซีเมียโดยวิธีเปลี่ยนถ่ายไขกระดูกและวิธีสเต็มเซลล์เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ป่วยในการตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาโรค

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงต้นทุน ค่าใช้จ่ายของการรักษาโรคธาลัสซีเมียโดยวิธีปลูกถ่ายไขกระดูกและวิธีสเต็มเซลล์ รายได้ และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของผู้ป่วย ปัญหาและอุปสรรค ซึ่งจะทำการสัมภาษณ์ จากผู้ป่วยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียที่รักษาด้วยวิธีเปลี่ยนถ่ายไขกระดูกและผู้ป่วยที่รักษาโดยวิธีสเต็มเซลล์ โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ

1. ผู้ป่วยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีเปลี่ยนถ่ายไขกระดูกที่โรงพยาบาลรามารับดี กรุงเทพมหานคร จำนวน 14 ราย ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการปลูกถ่ายไขกระดูกแล้ว
  2. ผู้ป่วยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีสเต็มเซลล์ที่ศูนย์สเต็มเซลล์ ณ โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ราย
- นอกจากนั้น มีสัมภาษณ์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การรักษาโดยเปลี่ยนถ่ายไขกระดูก และการรักษาโดยวิธีการสเต็มเซลล์ โรงพยาบาลรามารับดี กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ท่าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved